

najviše probrao iz franjevačkoga arhiva u Vukovaru. Šteta je samo, što on tih izvora nije po običaju i označio. Time njegova simpatična djela ne bi ništa trpjela na svome popularitetu, a imala bi vrijednost i za stručnjake. Drugi je manjak tih djela, što u njima nema ni predgovora, ni uvoda ni sadržajnoga pregleda.

Dr. Jelenić.

Hermann Schmidt, Die Freiheit des menschlichen Willens und seine Motivation durch das Erkennen. Münster 1927.

Za vrijednost i smjer knjige mjerodavna je već i ta okolnost, što ju — kao publikaciju Instituta za znanstvenu pedagogiku u Münsteru — na uvodnom mjestu preporuča Mausbach. I bez sumnje je prastari problem slobodne volje u ovoj knjizi prikazan originalno, sa rijetkom solidnošću i produbljenim istraživanjem. Ne samo da je raspravljanje sa determinizmom metodički ispravno, nego je napose III., kritički i doktrinarni dio, oštrim psihološkim analiziranjem zahvatio problem do korjena. Deterministički princip, da je svaki voljni čin određen najjačim motivom (uzevši taj izraz kolektivno, za sve izvanjske i unutrašnje pobude!), obeskrepljuje pisac psihičkom činjenicom, da je čovjek sposoban da se aktivno opredijeli prema komegod načinu motivacije. A upravo ovu činjenicu dokazuje na osnovu distinkcije između intuitivnog (neposrednog) i diskurzivnog (posrednog) našeg saznanja, te između kvalitativne i intenzitetne motivacije. Za specijalni studij problematike psihološkog determinizma i indeterminizma pruža knjiga vanrednu pobudu i pouku.

F. Sawicki, Die Gottesbeweise. (Schöningh, Paderborn, 1926.).

Poznati katolički filozofski pisac sastavio je ovu teodiceju sa namjerom, da revidira tradicionalnu nauku o Bogu i da utvrdi njezine noetičke osnove. Imade u novije doba više pojedinačnih pokušaja unutar skolastičkih redova, da se dokazi za eksistenciju božju iznesu u novoj formi ili da se upotpune, a kod nekih da se preispita stringentna vrijednost. Pogotovo su u diskusiji ona noetička pomagala teodiceje (na pr. načelo dostatnog razloga i uzročnosti), na kojima počiva razumsko saznavanje božje eksistencije i biti. Zato S. najprije u tome pitanju zauzima posebno svoje stajalište (čini se, ne baš najsretnije). Svakako će ovaj pripremljeni dio, ili još bolje, čitava knjiga podnesti novu jednu reviziju, za koju imade u knjizi mnogo lijepih poticaja.

Historijski razvitak filozofije u Hrvatskoj od prof. Dra Stj. Zimmermanna izlazi s ovim brojem »Bogoslovske Smotre« kao I. svezak filozofskog odsjeka naše H. B. Akademije. Radnja je pisana za Zbornik »Matice Hrvatske« prigodom proslave 1000 godišnjice hrvatskog kraljevstva. Kako taj Zbornik radi nekih naročitih poteškoća ne može da izađe, izdaje H. B. A. ovu zanimivu radnju u svojoj nakladi.